

gen den, at vi hadde løfte om paa samme maate som hittil at erholde de fornødne midler til arbeidsdriften indtil aarets utgang, og vi gjorde regning paa inden den tid at ha faat et større laan. Og saasnt vi hadde faat disponert kraften, stod foretagendet paa sikre føtter.

Men saa kom den europæiske krig, lammede vor hele forretningsvirksomhet og gjorde en øieblikkelig stans nødvendig. Vi kan ikke gjøre os haab om at faa arbeidet igang igjen, før ikke alene krigen er forbi, men ogsaa den av samme foraarsakede kommercielle depression er, om ikke helt over, saa dog væsentlig avhjulpet.

De interesserte finansmænd vil imidlertid heller ikke da skaffe penge, medmindre de anser sig sikre paa, at den til anlæggets fuldførelse disponible tid ogsaa er tilstrækkelig dertil. Derfor er vi nødt til allerede nu at ansøke om den ovenfor omhandlede forlængelse av tidsfristen med et aar.

Skulde mot formodning nærværende andragende bli avslaat, vil følgen bli, at selskapet maa forcere arbeidet i den gjenværende del av anlægsperioden. At dette er likesaa skadelig for de almene interesser som for selskapets, trenger ingen nærmere paavisning. Det offentlige bør formentlig søke at undgaa, at et anlæg, som nødvendiggjør stor tilgang paa arbeidskraft, forceres frem gjennom det kortest mulige tidsrum. Dette vil uvægerlig lede til arbeidsledighet, saasnt anlægget er færdig.

Sluttelig vil vi ikke undlate at nævne, at naar vi har seet os nødsaget til at stanse arbeidet i en periode, da der ialfald for øieblikket er overflødig tilgang paa billig arbeidskraft, bør man heri se et bevis paa, at stansningen er os paatvunget av uovervindelige aarsaker.»

Vasdragskommissionen har i skrivelse av 20de august 1914 meddelt, at der i møte den 19de s. md. er vedtat følgende uttalelse:

«Uten at kommissionen vil gaa ind paa at drøfte spørsmålet om de paaberaabte omstændigheter gaar ind under begrepet «vis major» eller ei finder man efter de i

andragendet givne opplysninger at maatte anbefale, at den ansøkte tilladelse meddeles.

Lund fratradte ved denne saks behandling.»

Departementet finder efter de i selskapets skrivelse meddelte opplysninger med vasdragskommissionen at maatte anbefale, at det foreliggende andragende om forlængelse av fristen for anlæggets fuldførelse indvilges.

Man tillater sig saaledes at

indstille:

Den ved kgl. resolution av 9de august 1912 fastsatte frist for fuldførelse av utbygnings- og reguleringsarbeider i Glaamenvasdraget, Nordlands amt, forlænges med 1 aar.

43. Nærbø, Ogne og Varhaug herreder.

(Regulering av Helgeaaen).

Kgl. resl. av 25de september 1914.

Med skrivelse fra amtmanden i Stavanger amt av 2den august 1913 indkom til departementet et andragende fra Nærbø, Varhaug og Ogne herredsstyret om reguleringstilladelse til utnyttelse av de tre vasdrag Helgeaaen, Fuglestadelven og Ogneelven for anlæg av et fælles kommunalt elektricitetsverk.

Av andragendet hitsættes følgende:

«De tre herreder Nærbø, Varhaug og Ogne har besluttet at gaa sammen om anlæg av et fælles elektricitetsverk ved utnyttelse av de tre vasdrag: Helgeaaen, Fuglestadelven og Ogneelven. De to førstnævnte ligger praktisk talt helt i Ogne, mens Ogneelven strækker sig ind i naboherredet Birkrem.

Vi henviser til den av hr. diplomingeniør Fredrik Jacobsen utarbeidede plan for utbygningen (bilag a).

Det er kommunernes hensigt foreløbig kun at gaa til delvis regulering av Helgeaaen. Men selv ikke den fuldstændige regulering av dette vasdrag vil medføre en større forøkelse av vandkraften end ca. hen-

stille reguleringsanlæggene tilhørende veier og broer til fri avbenyttelse for almenheten.

10.

Departementet kan under særlige omstændigheter meddele vandfalds- eller bruks-eier, som ikke er medeier i reguleringsanlæggene, tilladelse til at benytte det ved reguleringen tilveiebragte driftsvand, mot at han til reguleringsanlæggene eiere erlægger en aarlig godtgjørelse, som i tvisttilfælde fastsettes av departementet efter indstilling av vasdragskommissionen.

11.

Tilladelsen blir at tinglyse inden de tinglag, hvor reguleringsanlæggene er beliggende.

Til sikkerhet for de forpligtelser, som i henhold til nærværende tilladelse maatte paahvile eiendomme eller bruk i vasdraget, blir derhos at foreta tinglysning til anførsel paa vedkommende eiendommens eller bruks folier i panteregistret.

12.

Koncessionshaverne underkaster sig de bestemmelser, som til kontrol med foranstaaende betingelsers overholdelse maatte bli truffet av vedkommende departement.

Den omhandlede regulering ligger efter det foreliggende helt indenfor de ansøkende kommuners egne grenser. Kraftkilden er liten og utbygningen falder saa dyr, at den formentlig maa siges at ligge paa grænsen av hvad der kan være lønsomt. Videre er at merke, at vandfaldet skal brukes til kommunernes og deres indvaaneres forsyning med kraft til lys m. v. Kommissionen finder under disse omstændigheter at burde anbefale, at der ikke paalægges avgift i nærværende tilfælde hverken til kommuner eller staten, jfr. reguleringslovens § 12,6.

I anledning av den fra Karen Hiorth indkomne forestilling, datert 16de februar d. a., mot, at der gives Nærbø, Varhaug og Ogne herreder tilladelse til at overføre Helgaaen undtagen paa nærmere angivne vil-

kaar, skal kommissionen bemerke, at de i forestillingen berørte spørsmål formentlig henhører under domstolenes avgjørelse. Det er en selvsagt ting, at enhver skade som foretagendet vil medføre blir at erstatte efter skjøn, jfr. reguleringslovens § 15.»

Departementet skal bemerke, at da det her handles om overføring av vand fra et vasdrag til et andet, antages saken at falde ind under og at maatte behandles efter reguleringsloven av 4de august 1911 (jfr. lov av 20de februar 1913).

Ifølge andragendet foreligger der for overføring av Helgaaen til Ogneelven samtykke fra alle, hvis rettigheter berøres av vandføringens formindskelse i Helgaaen, jfr. reguleringslovens § 9, p. 2.

Den skade overføringen efter fru Karen Hiorths paastand vil medføre for hendes servitutrettigheter over gaarden Hetland og Ogneelven knytter sig — efter det oplyste — til den ved overføringen bevirkede forøkelse av vandføringen i Ogneelven og til anlægsarbeidene paa selve gaarden Hetlands grund.

Denne skade maa efter hvad der er oplyst imidlertid ansees at være forholdsvis ubetydelig og av den art, at erstatning for samme i tilfælde vil kunne fastsettes gjennom ekspropriationstaksterne.

Departementet maa efter de foreliggende opplysninger og erklæringer derhos anta, at den med foretagendet forøvrig forbundne skade eller ulempe vil bli av mindre betydning i sammenligning med de fordele, som foretagendet vil medføre (jfr. reguleringslovens § 9, p. 1). Likeledes maa efter det anførte betingelserne efter reguleringslovens § 9, p. 2, antages at foreligge.

Man vil derfor anbefale at andragendet indvilges.

For den ansøkte tilladelse vil man anbefale oppstillet følgende betingelser, der er vedtat av Ogne, Varhaug og Nærbø herredsstyrer i møter henholdsvis 12te, 17de og 20de juni 1914:

1.

Koncessionshaveren tilpligtes, forinden arbeidet paabegyndes, at forelægge ved-

kommende departement arbeidstegninger for dammene m. v., saaledes at arbeidet ikke kan iverksættes, forinden planerne av vedkommende departement er approbert. Anlæggene skal utføres paa en solid maate. Deres utførelse saavel som deres senere vedlikehold og drift undergives offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anlæggenes eiere.

2.

Arbeidet blir saavidt mulig at utføre ved norske funktionærer og arbeidere. Norsk arbeide og norsk materiel anvendes, forsaavidt det kan erholdes like godt, tilstrækkelig hurtig og til en pris, der ikke med mere end 10 — ti — procent overstiger den pris, hvortil materiel kan erholdes fra utlandet.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra disse regler, naar særegne hensyn gjør det paakrævet.

3.

Reguleringsdammene blir at manøvrere efter et av Kongen utfærdiget reglement. Til at forestaa manøvreringen antages norsk statsborger, som godtages av vedkommende regjeringsdepartement. Ekspropriationsforretning kan ikke paabegyndes, forinden manøvreringsreglement er fastsat.

Forsaauidt dammene manøvreres i strid med reglementet, kan koncessionshaveren paalægges en tvangsmulkt til statskassen av indtil kr. 1000,00 for hver gang efter departementets nærmere bestemmelse.

4.

Reguleringsanlæggenes eiere skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrologiske iagttagelser, som i det offentlige interesse findes paakrævet, og stille det herved indvundne materiale til disposition for det offentlige. De tillatte opdæmningshøider og de tillatte laveste tapningsgrænser skal betegnes ved faste og tydelige vandstandsmerker.

5.

Eierne skal uten vederlag for de av dem utførte anlæg finde sig i enhver yder-

ligere regulering i vedkommende vasdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt.

6.

Koncessionshaverne tilpligtes paa forlangende av vedkommende departement at stille reguleringsanlæggene tilhørende veier og broer til fri avbenyttelse for almenheten. Tvist avgjøres av departementet.

7.

Departementet kan under særlige omstændigheter meddele vandfalds- eller bruks-eier, som ikke er medeier i reguleringsanlæggene, tilladelse til at benytte det ved reguleringen tilveiebragte driftsvand, mot at han til reguleringsanlæggenes eiere erlægger en aarlig godtgjørelse, som i tvisttilfælde fastsettes av departementet efter indstilling av vasdragskommissionen.

8.

Tilladelsen blir at tinglyse inden de tinglag, hvor reguleringsanlæggene er beliggende.

Til sikkerhet for de forpligtelser, som i henhold til nærværende tilladelse maatte paahvile eiendomme eller bruk i vasdraget, blir derhos at foreta tinglysning til anførsel paa vedkommende eiendommens eller bruks folier i panteregistret.

9.

Koncessionshaverne underkaster sig de bestemmelser, som til kontrol med foranstaaende betingelsers overholdelse maatte bli truffet av vedkommende departement.

Da ansøkerne er norske kommuner og foretandet ikke kan ansees at ville medføre skade eller ulempe for almene eller offentlige interesser har man, som det vil sees, ikke fundet at burde foreslaa nogen tidsbegrensning for tilladelsen, kfr. reguleringslovens § 13, 1 p.

I betragtning av den forholdsvis ringe kraftindvinding ved dette lille kommunale anlæg har man heller ikke fundet grund til at foreslaa avgifter til stat eller kommuner av den indvundne kraft, kfr. reguleringslovens § 12, p. 6.

Behørig bekjendtgjørelse av foretagen- det overensstemmende med reguleringslovens § 7,1 har fundet sted. (Norsk kundgjørelsestidende for 30te og 31te januar 1914).

I henhold til det anførte tillater man sig at

indstille:

Det tillates Nærbø, Varhaug og Ogne kommuner i medhold av lov av 4de august 1911 om vasdragsreguleringer i industrielt øiemed, kfr. lov av 20de februar 1913, at regulere og overføre Helgaaen til Ogneelven i det væsentlige overensstemmende med den fremlagte plan og paa de i Arbeidsdepartementets foredrag av 25de september 1914 anførte betingelser.

44. Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik m. fl. bruk.

(Forlængelse av byggefrister). Jfr. foran nr. 19.

Kgl. resl. av 25de september 1914.

Ved kgl. resl. av 4de oktober 1912 er det tillatt A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik m. fl. at foreta en regulering av Randsfjorden bl. a. paa betingelse av, at arbeidet paabegyndes inden 2 aar efter resolutionens datum og fuldføres inden 5 aar derefter. Avtryk av reguleringsbetingelserne vedlægges.

Med skrivelse fra amtmanden i Kristians amt av 6te august 1914 har departementet mottat følgende andragende fra reguleringskomiteen om et aars utsættelse med arbeidets paabegyndelse:

«Ved kongelig resolution av 4de oktober 1912 er det bestemt:

«1. At det i henhold til lov om vasdragsreguleringer i industrielt øiemed av 4de august 1911 tillates A/S Randsfjord Træmasse- og Papirfabrik m. fl. overensstemmende med fremlagte planer, alternativ 1, 2 eller 3, at foreta en regu-

lering av Randsfjorden paa de i vedlagte utkast opstillede betingelser.

2. At skjøn, der maatte foranlediges ved nævnte tilladelse, avgives av mænd opnævnt av Kongen.»

I henhold til denne tilladelse paabegyndtes ekspropriationsforretningerne rundt Randsfjord og fra fjorden til Hønefoss paa begge sider av Randselven den 21de april 1913. Forretningerne kunde ikke fremmes før, fordi vandstanden høsten 1912 var for høi, over regulert høide efter alt. 3. Saa snart det blev bart, begyndte taksterne, som oplyst 21de april 1913. Man fik anledning til at holde paa i ca. 10 dage, da vaarflommen stansede ekspropriationerne. Men allerede den 14de juli blev de fortsat og kunde drives uavbrutt til 22de august. Da var alle undertakster avhjemlet med undtagelse av undertaksten paa Hadelands Glasverk, der først avhjemledes den 22de april d. a.

Overtaksterne begyndte høsten 1913 og fortsattes saa længe det var bart. Man fik da holdt overtakster i Søndre Land og Nordre Land samt i Jevnaker. Da flommen kom meget hurtig ivaar, kunde de ikke fortsættes før 13de juli. De sluttedes den første august sidstl. og var da alle overtaksterne færdige, overtaksten paa Hadelands Glasverk dog undtat. Den er under behandling.

Det var hensigten nu at sammenkalde de interesserte bruk til et fællesmøte og derunder fremkomme med oversigt over erstatningsansvarets størrelse, omkostningerne ved den eventuelle dambygning, det videre bearbejdede hydrologiske materiale o. s. v. og æske avgjørelse, hvorvidt reguleringen skal fremmes eller ikke og i tilfælde efter hvilket alternativ.

Tilrods for at taksten paa Hadelands Glasverk, som oplyst, er uavgjort (undertakst for alt. 1 ca. kr. 44 000,00), vilde man dog søke at faa brukenes bestemmelse, fordi det i betingelserne, hvorav et avtryk vedlægges, i post 6 staar, at arbeidet skal paabegyndes inden en frist av to aar efter tilladelsens meddelelse og fuldføres inden en yderligere frist av 5 aar.

Reguleringskomiteen mener imidlertid,